

18è CICLE DE SORTIDES DE CONÈIXER EL PLA DE L'ESTANY SERINYÀ

5a sortida – diumenge, 9 de febrer de 2020

Centre d'Estudis Comarcals i Centre Excursionista de Banyoles

SERINYÀ. Parc de les Coves Prehistòriques de Serinyà. El Mas. El Roure de la Creu. Can Malloles. Les Llacunes. Aulines de can Servosa i can Soler. Cal Ferrer de les Torres. El Serinyadell.

El **Parc de les Coves Prehistòriques de Serinyà** va ser inaugurat l'any 1997. El conjunt de coves obertes que formen el parc –algunes de les quals estan condicionades per ser visitades– és el millor jaciment de l'Europa occidental per ajudar a conèixer el pas de l'home de Neandertal a l'home modern i constitueix un bon indret per acostar-nos al que podia haver estat el dia a dia dels caçadors recol·lectors de la prehistòria. Les principals coves que podrem veure en aquest paratge són la de l'Arbreda, la del Reclau Viver i la de Mollet I, però n'hi ha d'altres on també s'han fet destacables troballes arqueològiques, com ara la cova de l'Arbreda II, la de Mollet II, la de Mollet III, la d'en Pau i la del Cau del Roure. Tot el conjunt està declarat Bé Cultural d'Interès Nacional.

La cronologia del jaciment és molt àmplia: paleolític mitjà, paleolític superior, epipaleolític, mesolític, neolític, calcolític i edat dels metalls. Al llarg del paleolític les coves van servir de refugi tant per a animals, com per a l'home de Neandertal i posteriorment per a l'home modern. En el neolític es van utilitzar com a lloc d'enterraments. Les excavacions van ser iniciades pel doctor Josep Maria Corominas Planellas a mitjans del segle XX. Les principals restes trobades pertanyen als períodes paleolític mitjà i superior.

El roure de la creu. Per poder accedir-hi, en una bifurcació després del Mas, deixarem per uns moments la volta circular que estem fent i seguirem recte en direcció sud. Al cap de poc més d'un minut d'aquesta desviació, travessarem el **rec de Mossoga**. Si no porta aigua, ni ens n'adonarem: només veurem un lleuger enfonsament en el camí per on marxem. La pista, sovint un xic embassada i fangosa en aquest tram, s'endinsa en un bosc de roures, alzines i diferents tipus de pins. En uns tres minuts més, a peu de pista, a la nostra dreta i una mica separat del bosc, trobarem el **Roure de la Creu**. Conten que al peu d'aquest arbre va morir-hi un vianant. En memòria seva s'hi va col·locar una creu de ferro a la soca. Amb el pas dels anys, la creu ha quedat coberta per la fusta del roure. Si ens hi fixem bé, encara en podem entreveure la forma a mitja alçada del tronc.

Can Malloles. És una masia dels segles XV-XVII, de planta rectangular amb coberta a dos vessants. Té dues plantes amb la pallissa afegida en un costat. L'era és tancada, amb un portal de dintell amb inscripció de l'any 1669. En la façana principal, abocada al sud, hi podem observar un bonic finestral amb elements decoratius. En la llinda hi ha en relleu un escut amb inscripció de l'any 1401. Segons recull el llibre *El patrimoni del Pla de l'Estany*, durant la Guerra Civil catalana (1462-1472) Bartomeu Mayolas, pagès de Serinyà, va acudir a l'ajuda de la reina Joana i el del príncep Ferran que es trobaven assetjats a la força

Vella de Girona. En la gesta hi van participar altres pagesos de Serinyà i els pobles del voltant. El 21 de febrer de 1481 els reis Catòlics, com a recompensació dels seus mèrits en el camp de batalla, els van condecorar amb el privilegi militar de generositat.

Les llacunes. Sota el turó de can Parella (on hi ha la masia d'aquest nom amb les restes del castell de Teià), trobem **les Llacunes**, una zona més petita que la platja d'Espolla que en èpoques de pluges fortes també se

sol inundar. Si arriba a vessar, les seves aigües van a parar d'una banda al Serinyadell (per can Solaric) o d'una altra al riu Ser (per can Cau de Dalt i can Ventura). Quan no hi ha aigua, la zona és drenada per un canal i els camps són llaurats, de forma que se'n perd el rastre. Sembla que antigament, abans de la construcció del rec d'Espolla, una petita part de l'aigua de la platja d'Espolla podia anar cap a aquest punt, cosa que hauria fet més gran la superfície d'aquestes llacunes. Tot i tenir poca extensió, a les Llacunes també hi crien una bona quantitat d'amfibis i hi poden arribar a néixer els triops, els petits crustacis que també trobem a la platja d'Espolla. Malgrat ser un indret d'important valor ecològic, en estar situat en terrenys de propietat privada, no hi ha cap mena de protecció ni gestió efectiva d'aquest espai inundable. Tampoc consta en el catàleg de zones humides de Catalunya.

Per la façana de migdia de can Servosa encara es pot veure algun magnífic exemplar de les **Aulines de can Servosa i de les Aulines de can Soler**. Les millores en el camí de les Coves i la poca sensibilitat per la natura van fent que es redueixi aquest rodal d'arbres, dels més corpulents del municipi de Serinyà, alguns dels quals fan una volta compresa entre 2,25 i 3,17 metres.

Cal Ferrer de les Torres. És una gran masia de planta rectangular i coberta a dos vessants amb diverses masoveries i edificacions annexes. L'època de construcció abastaria des del segle XIV fins al XIX. La fase més antiga té interessants elements arquitectònics d'estil gòtic. El nom de la masia prové de les estructures defensives que s'hi conserven: dues torres a banda i banda. Sota la torre circular hi ha una capella dedicada a Santa Anna, amb una imatge de la santa d'estil renaixentista. La masia hauria estat ampliada i reformada entre els segles XVIII i XIX.

El Serinyadell, o simplement el Torrent per a la gent de Serinyà, és un curs d'aigua que neix a la font de Caselles i que, després de travessar el poble, aporta les seves aigües al riu Ser, un xic més avall de la zona del pou de glaç. El vorejarem en el tram que va de la benzinera fins al Parc de les Coves. A banda de poder gaudir de l'abundosa vegetació de ribera que l'envolta, trobarem diverses construccions en el recorregut que farem. Veurem, en primer lloc, el pont de can Mollet, un petit i airós aqüeducte que servia per als vianants i per passar l'aigua d'una riba a l'altra. A la nostra esquerra, podrem veure dues edificacions: el molí de can Mollet i can Mollet. Diuen que el molí no arribà a funcionar mai, però

amb l'aigua del canal de can Mollet es feia anar un ariet per pujar aigua fins a cal Ferrer de les Torres. Marxarem pel costat de la resclosa de can Mollet, que té una bonica solera de rajols perquè l'aigua no es filtri i on neix el canal de can Mollet. Poc després passarem per sota l'arcada d'en Gasparic, un petit aqüeducte. A l'altre costat de riu (dins del recinte de les Coves) hi ha el viver o safareig de can Mollet o de les Coves. Sembla que l'aigua del viver era pujada a l'aqüeducte per una roda hidràulica o una sínia, moguda per un animal. No hi ha memòria oral d'haver-la vist funcionar. El viver s'alimenta de l'aigua provinent de la font de les Coves i de les deus de la Mina, conduïda pel canal de la Mina. Quan el viver era ple, la continuació del canal de la Mina duia l'aigua fins al canal de can Mollet.